

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 14 kor. — fill.		
Nél évre . . . 6	Fel évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2 . . . 50.	Negyed évre . . . 4		
Egy óra	Egy óra . . . . . 1 . . . 70 .		
	Egyenszám ára 4 fillér.		

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes megjelenés hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Felhívás!

Hazánk legéletbevágóbb érdekei legközelebb a törvényhozás elé kerülnek.

Az Ausztriával eddig fentartott gazdasági közösség Magyarország kereskedelmének és iparának fejlődését lehetetlenné teszi, mezőgazdasági terményeink értékesítését pedig az idegen érdekeknek szintén kiszolgáltatja.

Itt az ideje, hogy a közvélemény erőteljesen állást foglaljon a gazdasági önállóság megvalósítása mellett!

Ugyanazért felkérjük polgártársainkat, hogy a **Debreczenben 1902. évi szeptember 28-án vasárnap d. u. 3 órakor a városháza udvarán tartandó**

népgyűlésen

pártkülönbség nélkül megjelenvén, — együttesen tiltakozzunk Magyarország gyarmati állapotának fentartása ellen.

Debreczen, 1902. szept. 21-én.

A rendező bizottság.

Az éjszakában.

Ha lehull az égnek
 Káprázatos lángja,
 Feketére válik
 A kék menybolt tája —
 És a sok csillagzem
 Letekint a földre:
 A szabadba vágyom,
 Ki a barna rögre.

Elbolyongok messze
 Örülök a gyásznak,
 A fekete fátylon
 Áttört ragyogásnak.
 Ugy tetszik, az égnek
 Halvány derengése,
 Szemfedőként terül
 A nagy mindenségre.

Szendereg a világ,
 Siri csönd a tájon;
 Hideg harmat rezeg
 Fűszálon, virágon.
 Czirippelés hallik:
 A trücsök hegedül . . .
 Kis lámpás világít
 A fűszálak között.

Minthogyha parázsát
 Szórtak volna szerte,
 Ugy ragyog a fénytől
 A természet kertje.

Ausztria nélkül.

Az ország gazdasági és politikai érdekköreinek tekintélyes képviselői adnak egymásnak találkát szeptember 28-án Debreczenben, hogy felülemelkedve a pártkérdések keretén, megvitattva e földnek ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági viszonyait, tisztán az ország anyagi boldogulását keresve, foglaljanak állást az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámközösség kérdésében.

Sajátságos tünete a mi népünk politikai nevelésének, hogy őt a kenyér, a megélhetés, a gazdasági felvirágzás kérdése érdekelte eddig legkevésbé s ha a függetlenségi és 48-as párt politikai programja a kiegyezés óta a szorosán vett közjogi kérdések mellé nem írja fel zászlajára azon eminenter gazdasági programot is, mely az önálló vámterületben jegezzel ki, akkor talán ma is összetett kezekkel néznénk, miként alkudják el a kenyeret szájunk előtt azok, a kik nem a magyar állam, nem a magyar nemzet érdekeit képviselik bécsi utjaikon, hanem a „birodalom“ nagyhatalmi állásának bálványá előtt borul-

nak arczra s ennek oltárára dobják oda minden érdekünket.

Harmincz esztendőn át nem gondolt ez az ország a maga iparával, kereskedelmével. A csendőrbajt, az „és“ valamint a „hier“ szócscsa lázba tudott hozni százazreket, megmozdultak a törvényhatóságok s a felirati jog gyakorlása hatalmas mértéket öltött. Hanem a kisipar pusztulása, a kereskedelem teljes aláhanyatlása, hitelviszonyainknak Ausztria kényétől függő megbénulása: az alig foglalkoztatott nagyobb néprétegeket.

Csak 4—5 éve annak, hogy a pusztulás képe felébresztette a magyar közvéleményt. Nem akarom egy politikai párt érdeme gyanánt lefoglalni az ébresztés munkáját, hanem az ország-szerte mutatkozó hanyatlás, a közvetítő kereskedelem állapotát szomorúan jellemző csödhirdetmények, az ipari vállalatok évi számadásának siralmas eredményei s az ezek kapcsán jelentkező népnomor hatásának tudom be az ország minden zugából felbuzduló törekvést, mely az anyagi felvirágzás erősségeit és biztosítékait akarja a magyar állam és a magyar nemzet ré-

Ezernyi bogárka
 Gyujtja meg lámpását,
 Ekként gyászolja meg
 A nap elmulását.

Fénylik minden növény,
 Mintha érzeből volna —
 Fűveken, lombokon
 Az aranyziporka . . .
 Titkon hivalkodik
 Az esteli virág,
 Felrakja magára
 Ezüstjét, aranyát.

Lágy suhanás hallik, —
 Selymes lepke szárnya . . .
 A fény felköltötte,
 Elröpült az álma.
 Odatapad ajka
 Liliom keblére . . .
 Elmerül a holdfény
 A felhők ölétébe . . .

Majd valami rémnek
 Kacagása hallik . . .
 A felköltött erdő
 Haragvón morajlik.
 Arnyak jönnek mennek,
 Nagy suhogás támad,
 Mintha titkos lények,
 Járnák be a tájat.

Feltámad a szél is —
 Kaczag, sóhajtozik;
 Eldugott odvában
 Bagoly huholtozik.
 Azután ugy réved,
 Mintha a vad kertbe,
 Bokrok közt valahol
 Zörgő lárma kelne.

Mintha csonttetemtől
 Származna a lárma:
 A mikor megzörren
 A fák száraz ága.
 Azt mondják, nincs titok
 A sötét világban,
 Örökös az álom
 A mély földi ágyban.

Porladozó szívnek
 Nincsen földi gondja:
 A mi egyszer elmúlt,
 Az már nem jön vissza . . .
 Éjfél árnyainak
 Lebegő palástja,
 Csak holdfényből szakadt
 Ezüstözött pára . . .

Pedig van az éjnek
 Mégis sok rejtelve,
 Néha a rögöknek
 Mintha lába kelne . . .

szére a huszadik század küszöbén biztosítani és megszerezni.

Európának minden nagy és kis állama abban a szerencsés helyzetben van, hogy a világkereskedelemben igényelt szerepét maga dönti el s maga állapíthatja meg saját gazdasági erőinek ismerete mellett azokat a viszonyokat és feltételeket, melyek közt és melyekkel a nemzetközi forgalomba bele illeszkedhetik. Csak mi vagyunk gyámság alá helyezve. Csak mi nem intézhetjük magunk, csak mi nem szabhatjuk meg boldogulásunk feltételeit. Harminczöt éve annak, hogy kezeinket megkötötték és hogy egy hűtlen gyám védelme alatt szenvedünk, a kinek érdekei, a mi gyámoltalanságunk kizsákmányolásában, a mi gazdasági nagykorúsításunk meghiusításában nyernek oltalmat és kielégítést.

Nos tehát! Ennek a tühletlen állapotnak akarjuk most végét vetni. Soha, mióta Ausztriával létesített gazdasági közösségünk jármát nyögjük, nem volt olyan kedvező az alkalom e járom lerázására mint most, a mikor nemcsak eminens érdekeink előtárásával, hanem a törvény felmutatásával követelhetjük az önálló intézkedés jogát. Ebben a követelésben kell most egyesülnie az egész nemzetnek s a nemzet millióinak kell megnyilatkozni, hogy erőt és súlyt kölcsönözzenek az országgyűlés azon tagjainak, akik a

gazdasági önállóság szükségességének hirdetésével tudták a választók többségét megnyerni. Az ipari, mezőgazdasági s kereskedelmi élet minden legkisebb tényezője hallassa most szavát, a mely bármily gyenge legyen is egyenként, összességében dörgésszerű tiltakozás módjára fog hatni a jogok elalkuvásának kísérlete ellen.

Debreczen városa és közönsége a történelem bizonyossága szerint mindig elől járt az igaz nemzeti érdekek megvédésében, és niggadt megfontolása, politikai józansága mindig kijelölte számára az igaz és helyes utat és hazafias aggodalommal mérlegelt politikai enunciatiói mindig az igaz magyarság megnyilatkozásaként fogadtattak.

Ezek az erények indították a gazdasági önállóság vezető harcsoait arra, hogy szeptember 28-ikára ide Debreczenbe hívják össze Hajdu, Szabolcs, Borsod, Bihar, Bereg, Szatmár s Máramaros megyék közönségét legfontosabb életérdekeink feletti tanácskozássra, hogy a magyarság szive dobbanását hallják meg azok, a kik ezt a szívverést oly régen meg nem figyelték.

Csak jöjjenek! Hozzák ide az ország minden zugából a lelkesedés tüzeit, a komoly dolgok megítéléséhez szükséges élelétást, higgadt megfontolást. Debreczen polgárságát nem pártpolitikai tekintetek veze-

tik a vendégek szives üdvözlésében, hanem az igazi nemzeti ügy keltette meleg rokonérzés. Hisszük, hogy a résztvevők tömege, a tanácskozások komolysága, a hozandó határozatok bölcsessége hatalmas lépéssel mozdítandják elő Magyarország anyagi boldogulásának szent ügyét.

Dr. Freund Jenő.

Hanyatló erkölcs.

A tudósok azt tapasztalták, hogy éppen a kulturnépek közérkölesége mind jobban hanyatlik. Nem keressük most ennek az okát; elég, ha utalunk a sokat emlegetett lex Heintzera, mint az érzékiség ellen való küzdelem egyik formát öltött megnyilatkozására és Björnsonra, aki Monogamia és Polygamia címen egész Svédországban nyilvános felolvasásokat tartott erről a kérdésről. A legszomorubb az, hogy sehol anynyi titkos bűn, olyan érzékiség nem tapasztalható, mint nálunk. S a betegségben nem csak felnőttek sanyalódnak, hanem mindkét nemben ifjuságunk is. Egy higiénikus azt állítja, hogy a serdülő ifjuság 50 % szenved a túlerzékeség szülte bűnbén.

Az iskolai értesítőben sokan panaszkodnak, hogy az ifjuságot egyre jobban jobban megmételtyezik a pornografikus könyvek az obszczen képek, a frivol szindarabok. — A szakemberek sorából kiemelkedik Wallher Béla, a löcsei állami főreáliskola igazgatója, aki rendkívül érdekes, jellemző és meggyőzően való dolgokat mondott el erről a témáról. Az országos középisk. tanáregyesület mult közgyűlésén tartott kitűnő előadását pedig ki kellene nyomtatni, hogy országszerte olvassassék és okuljanak rajta.

Magukról a titkos bűnökről itt nem szükséges szólni, tudnak róla eleget az olvasók. A gyógyításuk az, amelyekről nem lehet elégszer s eleget beszélni.

Az érzékiség ellen való küzdelmet szükségképen fel kell vennünk. Küzdeni kell ellene az államnak és a társadalomnak éppen úgy, mint az iskolának és a szülőnek. A védekezést két irányban kell folytatni: egyrészt testi, másrészt szellemi illetve erkölcsi nevelés útján.

A testi nevelés főcélja természetesen az, hogy a testet edzze, ennek ellenálló képességét fejlessze. Az egészséges test könnyebben ellenáll az érzékiség kísértésének s azután inkább elbirja az esetleges időelőtt megkezdett érzékiség káros következményeit. Különösen nagy fontossága van a tornázásnak, amely távol tartja az ifjút mindenféle érzéki gondolatoktól s az az utóhatása is megvan, amennyiben a kifáradt test nem vágyik élvezetekre s az esetleges kísértéseknek könnyen ellenáll. Szükséges azért, hogy a tornázást, mely a leányiskoláink V. és VI. osztályából a testgyakorlás ki van zárva, behozzák.

A szellemi erkölcsi nevelés több irányban veheti fel a küzdelmet az érzékiség ellen. Elsősorban a lelkészek, bitoktatók hivatva erre. Csak hogy közülök a legtöbben nem tartják szemük előtt, hogy a vallás tanításának főcélja nem a pozitív vallás-tudás, hanem inkább az, hogy az ifjuságot erkölcsös, vallásos életre szoktassák neveljék.

Nagyon megnehezíti az ifjuságnak az érzékiségtől való megóvását az a titokzatos-ság, amelylyel az idevágó kérdéseket és eseteket a szülők és tanárok tárgyalni szokták s a melybe az ifjuság kérdézősködése elől burkolóznak. Majdnem mindig alszé-

Itt ott halk nesz támad,
Libben a falevél,
Pedig éji odván
Álmodozik a szél.

Azért szeretem én
Az éjjeli tájat,
Mert a sötétségből
Sok rejtelmes árad.
Mindenütt gyászt látok,
Fekete virágot . . .
Széttérül az arnyék,
Mint a nehéz átok . . .

Lakatos Károly

A kigyóbüvölő.

Irta: Pierre Loti.

Tavas van. Teutanra, a fehér városra, májusi rózsás napfény borul.

Mélységes nyugalom, béke terül el a tájon. A terraszok, az ódon kis kupolák, a százesztendő házak, mind-mind fehérek. Titokzatos, csodás fehérségben tündölnének. Élénk színekbe öltözött sétalók jönnek, mennek. Álmodozva tekintgetnek maguk elé. Hossukás, csodás szemek a föld ezer és ezer tárgyát észre sem veszik.

A lemenő nap aranyos rózsás világitásba helyezett mindent. Az arnyékolt házak mézfehérsége kékesszínben játszik, mint az arnyékban levő hó. A járkálók aransárga, halványzöld, lazacszin, kék, rózsza és csodás szinupompájú ruhákban sétalognak. Mind fenségesen komoly; arcszínük bronz, szemek éjszotétek.

Az ódon házak kékesbe játszó falain tavaszi növények, rózsák, rezedák, aranyvirágok pompáznak. Hanem a méz vakító

fehérsége uralkodik mindenben, szinte világitani látszik. Az egész mindenségre az aranyban uszó eg borul. Sehol semmi arnyék, szemérsőt, kiszögeltető határ, sem sötét színek.

Ezen a sajátos fehérségen a lassan mozgó élőlények különös szinben tűnnek fel; egyhangú nyugodt fény fogja őket körül. Mi sem fekete, csak a nagy, álmodozó szemek. A távolból furulyaszó hallszik. Mily szomoruan szól! Közbe, közbe a kigyóbüvölők tamburinja vegyül. A gond és czél nélkül sétáló közönség mintegy hipnotizálva siet a zene hangjai felé.

A város közepén, egy széles keresztúton állnak a büvölők. Innen jobbra-balra feltűnedeznek a fehér terraszok; úgy néznek ki, mint óriás hótömbök.

Teutan a májusi est gözkörébe van burkolva.

A büvölőket hosszú ruhába öltözött férfiak állják körül. Azok az öltözetlen, elcsigázott alakok énekelnek, tánczolnak és göndör fejüket folyton rázogattják. A zene ütemeire úgy hajlongnak, mint a hogyan kigyóik mozgatják ruganyos testüket.

Minden büvös, minden csodásan szép! Még a legutolsó tevehajtsár is, ki álmodozva tekint a messzeségbe, anélkül, hogy bármit látna.

Közöttük maradtam. Megbűvölten álltam, miként a mozdulatlan fenséges alakok, kik a gyorsan szárnyaló időt nem becsülik, értékét nem fogják fel.

A tamburin, a szomorú furulyahangok, egész Afrika, büvös, andalító varázst gyakorolt reám.

Ez a világrész az egész Mindenség hálaénekét dalolja gyöngéd, olvadó ritmusban . . . Ford. HOFBAUER OLGA.

gyen szüli ezt a titokzatosságot. Pedig ezen nincs mit szégyenlenni! A szülőnek kötelessége gyermekeit a kellő pillanatban fölvilágosítani s az érzékiség veszedelmeire figyelmeztetni, mint ahogy megismertetik az emberi élet többi funkcióját. Mivel azonban a szülő nincs mindig az intelligenciájának azon a fokán, hogy ezt eredményesen megtehesse; működjék közre a iskola is.

Minden rossz példát az érzékiségre ingerlő eszközt el kell távolítani az ifjuság körül. Ide tartoznak az erkölcstelen cselédek, a pornografikus irodalom, fényképek, levelezőlapok, frivol szindarabok s — a nagyvárosi utcái élet. Ide számítjuk a fiatal leányoknak raffinált frivolitással való öltözködését is. Mert ez nemcsak a férfiakat ingerli, hanem viszont a leányokban néha bámulatosan korán fölébredő ama tudat utján, hogy a férfiakat ilyen módon ingerlik, hogy tetszetősekké, kívánatosakká válnak szemükben — visszahatásként a leányok fantáziáját is érzéki irányban ingerli.

Nem kell azért a másik tülésba esni és a leányokból falusi libákat nevelni. Tudja meg az ifjuság, amit meg kell tudnia idejekorán, amellet meg lehet örízni a gyermekies artatlanságot, szűzies tisztaságot. A titokzatosság hazugságra szoktatja az ifjuságot. Hány esetben lehetett nagyobb bajnak elejét venni, ha a szülő és az orvos idejekorán megtudták volna, hogy a fiu vagy leány minő betegségben szenved, mi annak a kuforrása.

Kétségtelen, hogy nagy veszedelmek rejlenek abban, amit elmondunk s küzdeni kell az egyre terjedő titkos bűnök ellen. A szülő nem elég hozzá. Egy csapással sokat segítene a közoktatásügyi miniszter rendelete, amelyet a jelzett irányban már a jövő iskolai évben meg lehetne valósítani.

A város egy tengerikigyója.

(A pallagi vasut ügyéről.)

Debreczen városnak egyéb tengeri kigyói között nem utolsó kigyó a pallagi, vasut építés ügye sem. Évek óta mozgatja a taraját, a nélkül, hogy valami előhaladását látnánk ennek a fontos és hasznos vasut kiépítésének. Most azonban ismét nyújtózkodott egyet a mélyen tisztelt tengerikigyó a — papiroson . . . Ugyanis Aczél Géza főmérnök a vasutkiépítésére vonatkozólag a következő tervezetet nyújtotta be a tanácsához:

Tekintetes Városi Tanács!

A 7624/1902. számú tanácsi megbízás folytán a Pallagra a Nagyerdőn át vezetendő vasut tervét, elkészítettem s a költségvetéssel együtt mellékelve tisztelettel betejestem.

A vasut I. osztályu aláépítménnyel van tervezve 15 tonnás teherkocsik szállítására is alkalmas mérettel, szabványos nyomtávval 23.6 kgr. súlyú sinekkel.

A vágány a debreczeni helyi vasut vágányából indul ki, a nagyerdei állomástól északra s a nagyerdei főt keleti oldalán halad a csőszházig. A csőszháztól 300 méteres sugáru ívvel metszi a Knoll-féle tanyaföld — sarkát s annan egyes vonalban halad a gazdasági tanintézet udvaráig.

A pálya hossza 4960 méter. Terveztett egy kitérő a kiindulási pontnál, egy kitérő az u. n. keresztutnál, egy kitérő a Knol-

tanyánál s egy kitérő a pálya végpontján: tehát összesen négy kitérő, hat váltó és keresztelzéssel.

A tervezetben a Knoll-féle tanyának metszése és egy kitérő azért vétetett tervbe mert Knoll a pályát teherszállításra igénybe akarja venni s ennek ellenében a szükséges területet ingyen bocsátja a pálya használatába. Knollal minden esetre tárgyalni kell a terület átengedésére s ha megállapodás nem jönne létre, akkora pálya a csőszház keleti oldalán vezetendő, mindenütt városi területen.

Magánterület több helyen nem érintetik.

Az építési költségek előirányzata 105.000 korona. Az építkezés finanszírozására véleményem a következő:

A gazdasági tanintézet váltásdíját 50 ezer koronát a vasut építésére fordítva, 55 ezer korona fedezetről kell gondoskodni. — Ezen összeg kölcsön volna veendő s évi törlesztése és kamata 3300 korona azon 8000 koronából volna fedezendő, a melyet a bizottsági közgyűlés a pálya subvenciójára megszavazott.

A törlesztési részletek levonása után marad 4700 korona. A pálya fentartására évenként átlag 1500 - 1700 korona számítható tehát 3000 korona megtakarítás érhető el.

A pálya üzemére vonatkozólag javaslom, hogy a nagym. földművelésügyi miniszternek felajánlando, hogy a megállapítandó szállítási díjakból befolyó összes jövedelem ellenében meghatározandó ideig az üzemet a gazdasági tanintézet teljesíthetné loerővel oly felhatalmazással, hogy a teherforgalmat a helyi vasutnak átadhatja s az gőzerővel is lebonyolítható. — A miniszterrel engedélyeztetés esetén ez irányban is szerződés köthető.

A pályaépítési engedélyt a kereskedelmiügyi minisztertől kell kérni.

Debreczen, 1902. szept. 22.

Aczél Géza,
főmérnök.

Rovás-írás Temes vármegyében.

Csütörtökön leplezték le Zilahon a Wesselényi-szoborral egyidejűleg a „vezérek emléket”, a mely oltárkó annak emléket őrizi, hogy Tuhutum, midőn fiával, Horkával s sergével ide érkezett s a honfoglalás munkáját kelet felé befejeztetnek hitte, ősi vallásos szokás szerint hálaadó áldozatot mutatott be a magyarok istenének. Az emlék leplezése alkalmából Kincs Gyula főgymnáziumi igazgató, a Szilágyság szerkesztője magvas ünnepi beszédet mondott, a melynek befejező részét teljes szövegében közöljük.

„Van ez emléken, a mi kiváló érdekességénél, irodalmi és műveltségörönelmi fontosságánál fogva tán kimagaslóbb motívuma az egész szoborműnek. Méltóztatnak látni rajta egész körül az ősmagyar, az ugynevezett hunszékely rovás írást. Ez irások tartalma elől egy krónikás elbeszélést Tuhutumról, a ki szép apjától hallván, hogy Erdélyben a havasok alatt Attila maradékai laknak, a turul vezetése mellett megindult, az ősi örökséget meghódította s annak vajdájává lett; jobbról és balról Kádár talos könyörgése a tűzhez, földhöz, vízhez és levegőhöz, a négy alapelemhez, hátsó lapon az istenhez. Ez imák oly fenséges szépek, magyarságuk szavakban, mondatszerkesztésben oly mintaszerű, alakjuk oly mesteri, hogy párjukat újabb irodalmunkban sem találjuk s ha feltaláljuk, nem találjuk meg pompás régies zamatukat. Mindezek miatt

gyanuba is vették az eredetét ama codexnek, a melyből másolva vannak s valószínű is, hogy legjobb esetben a XVI. századból valók. Annyi azonban bizonyos, hogy mindannyit igazi pogán magyar szellem lengi át A fő azonban nem is a tartalmuk, hanem az, hogy ugyanazokkal a jegyekkel vannak írva, a melyeket egykor őseink használtak s ezzel ama sokat vitatott kérdésre, volt-e hun-székely írás, avagy nem, megvan adva a felelet, nemcsak volt, hanem van is.

Egy tudósunk, ki e kérdéssel foglalkozik, történetesen megtudta, hogy Omoron, Temesvármegyében, él két egyszerű földműves ember, Tar Mihály uram és fia, István, kik családi hagyományképpen még ma is rovással írnak.

Erre levelet irt rovás-írással az apának s az rovás-írással felelt, — kétségtelen bizonyítékul annak, hogy a rovás-írás népünk közt máig is él s hogy tudásaink eddig mindenütt kereskedtek, csak ott, a hol kellett volna, a nép között nem. Ezt hallva, jött az emlékmű alkotójának Fadrusz mesternek az a szerencsés ötlete, hogy a pogány könyörgéseket a két Tar írásjegyei után metszesse fel a pogány oltárra.

Kell-e hát több bizonyíték, mint ez a kőbe vésett, ércbe öntött darab magyar mythologia, ez a darab művelődéstörténelem — arra, hogy őseink kulturát hoztak ide? Igaz, hogy ezt a kulturát nemzeti egyéniségünk nagy kárára mással cseréltük föl, ám csak az ősi erények maradjanak meg fiúrólfiura úgy, mint a rovás írás a Tar-nemzet-ségben.

Akkor te, szép Turul, őseink szent madara, tovább gubbaszkodhatol ez emlék fölött az idők végéig! Ne is adja Isten, hogy még egyszer szárnyra keljen neked kelned — új hazába vezetni a magyart!”

NAPI HIREK.

Értekezlet a népgyűlés ügyében.

Az e hó 28-án tartandó minden pártszínezet nélküli népgyűlés ügyében tegnap d. u. 5 órakor az önálló vámterület létesítése tárgyában tartandó népgyűlést előkészítő bizottság másfél óráig tartó gyűlést tartott. A gyűlésen jelen volt Bakonyi Samu képviselő, mint az előkészítő bizottság előadója, Tóth Kálmán az ipartestület elnöke, Tóth Kálmán ipartestületi jegyző, Ricsk Antal a gazdasági egyesület elnöke, Serli Ede az iparos kör, Kurucz Miklós a csizmadia, Ekli Gábor a timár, Ungváry Mihály a kerékgyártó, Salánki Ferencz a gubás, Gombos Ferencz a hentes, Kovács Dániel a lakatos ipartársulat képviselőjében. Az értekezlet kimondotta, hogy az önálló vámterület létesítése tárgyában e hó 28-án tartandó népgyűlés sikere érdekében, miután az minden pártszínezet nélkül lesz megtartva és egy a mezőgazdák mint az iparosok és kereskedők közös érdeke, a mozgalomhoz csatlakozik és az érdekeltek minél teljesebb számban leendő megjelenése iránt közreműködik. A népgyűlésen nemcsak Debreczen, Hajdumegyede a szomszéd vármegyék mezőgazdái, iparosai és kereskedői is megje-

lennek, eljön még több orsz. képviselő, Kossuth Ferencz vezetésével és itt lesz a nagy iparbarát gróf Zichy Jenő orsz. képviselő is. Az értekezlet azt is kimondotta, hogy az ipartestületek, ipartársulatok és a gazdasági egyesület elnökei saját hatáskörükben is felkérlik tagjaikat és az érdekelteket a gyűlésen való megjelenésre. Azt hisszük a debreczeni népgyűlés fényes eredménnyel fog végződni és az itt hozandó határozat-éppel visszhangra talál az egész országban, mintahogy történt legutóbb is a kamarák országos kongresszusán, mikor is egyhangulag törtek lándzsát az önálló vámterület érdekében.

A hetedik tanácsnoki állás és a tisztviselők fizetése.

Debreczen város évek előtt megalkotott szervezeti szabályzata hét tanácsnoki állást állapít meg. Ez a hét tanácsnoki állás be is van töltve mindenkor. Két év előtt a főszámvevő nyugalomba vonulása alkalmával egy tanácsnoki állás, a kulturatanácsnoki megüresedett, amennyiben Roncsik Lajos kulturatanácsnokot főszámvevőnek nevezték ki. A kulturatanácsnoki tisztet nem töltötték be, hanem a teendőit Oláh Károly tanácsnok ügykörébe utalták, ki azóta lelkiismeretesen, buzgóan végzi nemcsak a kulturatanácsnoki, de a katonai teendőket is. Most, hogy a szervezeti szabályzat módosítása tervbe van véve és az evégből kiküldött bizottság a napokban hozzá is fog a munkához, a városi bizottsági tagok, de a szervezeti szabályzat módosítására kiküldött bizottság tagjai között is az a nézet uralkodik, hogy a szervezeti szabályzathoz a hetedik tanácsnoki állást törölni kell. Pénzügyi szempontból is kívántos ez, de megbeigazolást nyert, hogy kellő ügyszerezzel és munkával egy másik ügyosztály vezetésével egyetemben ellehet végezni a kulturatanácsnoki teendőket. Így gondolkodik a bizottság több tagja és ez helyes is, de ugyanakkor, mikor a felesleges állásokat törölni akarja, arra is gondol, igen helyesen és itt is van már ennek is az ideje, hogy a tisztviselők fizetését is rendezze, illetőleg módosítsa. Jelenleg a fizetések úgy vannak megállapítva, hogy az tart hatatlan. Aki átnézi a szervezeti szabályzatnak erre vonatkozó részét, azt tapasztalhatja, hogy annak idején nagyon is személyhez kötve állapították meg a fizetést. Ott van pl. a lovasrendőri felügyelői állás. Ennek a fizetése jóval fölülmulja a polgármesteri titkár fizetését; avagy a mérnöki hivatalnál alkalmazott rajzoló fizetése nagyobb, mint az okleveles mérnök fizetése. Ezeket a bajokat is segíteni akar ez a bizottság, ami helyesíthető is.

A braganzai herceg gondnokság alatt.

A Magyarság írja: Ferencz József braganzai herceg az utolsó időben sok dolgot adott az újságoknak, azoknak, amelyek megemlékeznek a fiatal herceg kalandjairól, pénzügyi műveleiről s versenystállójának

balszerencséséről. A braganzai herceg dolgait — úgy látszik — megsokalta a herceg családja s megsokalták Bécsben is, úgy mint nekünk onnan táviratozzák, családja gondnokság alá helyezte s gondnokává Turn-Taxis Lajos Károly herceget nevezték ki. Miért helyezték gondnokság alá a fiatal herceget, arról hallgat a hivatalos végzés.

Eljegyzések Szoboszlón.

Szabó Antal hajduszoboszlói állami polgári iskolai vallásnár a napokban tartotta eljegyzését Sámsonban Budaházy Ilonával. Csiba Márton adóügyi jegyző H. Szoboszlón eljegyezte Soós János földbirtokosnak, a függetlenségi és 48-as Kossuth párt végrehajtó bizottsági elnökének leányát Zsófiát. Szabó Márton ev. ref. tanító Hajduböszörményből jegyezte el Sörös Margit kisasszonyt, Sörös Márton ev. ref. tanító leányát.

Vihar okozta károk.

A múlt heti őrjáti vihar, a mely vészes robogással vonult keresztül a városon, különösen jelentős nyomokat hagyott hátra a város tulajdonát képező Látókép csárdán. — Az épület tetejét elsodorta, a csárda melletti állást is tönkre tette. A vihar okozta károk helyrehozására a mérnöki hivatal 808 koronát kér a tanácstól. A tanács ez ügyben mielőbb dönteni fog.

Iparkamarának a soproni kongresszuson.

A magyarországi kereskedők vasárnap tartották Sopronban országos kongresszusukat. Részt vett ezen az egész ország kereskedő-világa, megjelent azon a debreczeni iparkamara képviselője is. Kamaránkat Szávay Gyula titkár és Grünwald József második titkár képviselték, akik előbb a pozsonyi mezőgazdasági kiállítást is megtekintették. Mindketten tegnap érkeztek haza Debreczenbe.

A csendőrpáncsnok szemléje.

Gróf Csáky Zsigmond csendőrszázados a Kisújszállás és vidéke II. szakasz őrséinek megvizsgálására elutazott Debreczenből. A számpáncsnok szemléje körülbelül két hétig tart.

A vigjátéki anya szerepköre.

A színházbizottság legutóbb tartott ülésén Makó Igazgató benyújtotta társulata névsorát, melyet a bizottság tudomásul vett. Egy szerepkör, a vigjátéki anya szerepköre nem volt csupán betöltve, de ez is azért, mert erre a szerepkörre szerződött színesznő szerződészetét követett el. Makó igazgató a mai napfolyamán ezt a szerepkört is betöltötte már. A vigjátéki anya szerepkörére szerződött Györfi (Than) Mariskát, ki nagy sikerrel végezte el két év előtt a színiakadémiát és a ki Than Gyula hírlapszerkesztő barátunknak a nővére.

Az önkéntes iskola építése.

A városi tanács 38000 korona költséggel meghirdette az árlejtést az önkéntes iskola építésére. A zárt ajánlatok október hó 10 én délután 5 óráig adandók be a polgármesteri titkári hivatalban.

V nyugdíj ellenőrző bizottság ülése.

A városi nyugdíj ellenőrző bizottság pénteken délután 3 órakor Komlóssy Arthur elnöklésével ülést tart a városháza nagytermében. Az ülés tárgysorozata a következő: Pecze Sándor, Orosz Mihály, Végh Mihály, Nagy Lajos rendőrök nyugdíjazása,

Szöke István v. hajdu özvegyi segélyezése. Az erdővédek kérvénye nyugdíj járulékuk beszerzése iránt. Gyöngyösi Viktor színházi festő kérvénye.

Bevonulnak a póttartalékosok.

Október 3-án bevonulnak a 39-ik gyalogezred póttartalékosai Debreczenbe. A két hónapig szolgáló katonákat a Salétromlaktanyában és a laktanya melletti lovárdában helyezik el. Abban az esetben, ha az idő hideg lesz, a polgárság lesz kénytelen szállást adni a katonaságnak, a mi nem valami örvendetes hír a háztulajdonosoknak.

Hajózható csatorna Debreczen mellett.

Rendkívül nagyfontosságú, közgazdasági életünk jövőjére mérhetetlen hatással bíró mozgalom előhírnöke időzik most városunkban. Fekete Zsigmond földmívelésügyi magy. kir. miniszteri osztálytanácsos, a ki a Tisza folyóból T.-Lök vagy Eszlártól Mező-Turig vezetendő hajózható csatorna terepviszonyait tanulmányozza Darányi földmívelésügyi miniszter megbízásából. Ugy értesülünk, hogy a jövő hó folyamán Debreczen és Hajdu vármegye hatóságai, az országgyűlési képviselők, a vizszabályozó társulatok és a többi érdekeltségek bevonásával értekezlet összehívása van tervbe véve, melynek előadója, ha arra miniszterétől felhatalmazást nyer, éppen Fekete Zsigmond leendő illetékes helyről kaptuk e fontos személyi hírt, amelyet azzal a jókívánással közlünk, vajha szerencsésebb befejezése lenne az ezzel kapcsolatos tervnek, mint volt a 60 as évek hasonló mozgalmainak, amikor már ugyancsak tervbe volt véve egy Debreczent érintő hajózási csatorna építése, egyfelől a Szamos, másfelől a szabolcsi Tisza felől le a hármas Körös felé.

Ellismerés az érdemnek.

Dr. Kardos Samu debreczeni ügyvéd, ki a nagy Wesselényi Miklós báró élet-történetének megírásán évek óta lelkesen, nagy szeretettel és tudással foglalkozik, szép kitüntetés érte. Ugyanis jeles munkatársunkat a Magyar Történelmi Társulat a dr. Thaly Kálmán indítványára, az Erdélyi Múzeum Egylet pedig báró Wesselényi Miklós indítványára rendes tagul választotta, mely szép kitüntetésről az oklevelet is megküldötték.

Az adóügyosztály értesítése.

A f. évi italméresi illeték kivetés alapját képező jegyzék a városi adóügyi irodában (Városháza, emelet 30 számú ajtó) f. évi szeptember hó 26 ikától október hó 5 ig közszemlére lesz kitéve; hol is a hivatalos órák ideje alatt bármikor megtekinthető. Debreczen 1902 szeptember 24-én. A városi adóügy osztály.

A nádudvari vál. kerület küldöttsége a budapesti Kossuth ünnepélyen.

A hajdumegyei nádudvari vál. kerület Dobi Sándor, a kerületi pártelnök, vezetése alatt 5 tagú küldöttséggel képviseltette magát a budapesti Kossuth ünnepélyen s a kerület népszerű képviselőjének, — Papp

Kossuth-ünnep Szoboszlón.

(Hajduszoboszlói levél.)

Hajduszoboszló város közönsége szombaton és vasárnap fényesen áldozott Kossuth Lajos dicső emlékezetének. A szoboszlóilovashajdu nép, atyjától, Bocskai Istvántól örökölte a szabadság szeretetét s a magyar szabadság hallhatatlanjainak szívvel lélekkel való ünneplését.

Szombaton este 1/27 órákor a helybeli állami polgári iskola érdemes tanári kara és tanuló ifjúsága rendezett szívhöz szóló szép ünnepeket.

A nagy-terem álló iskola épület fényesen volt kivilágítva és feldiszipva. Az ifjúság hazafias dalokat énekelt, Feltothy László tanár pedig lelkesítő emlékbeszédet tartott. Végül lampionos menettel felvonult az ifjúság a ref. templomhoz. A különböző zenekarok ezalatt a város utcáin lelkesítő dalokat játszottak. Este függetlenségi és 48-as Kossuth kör tartott nagy „Kossuth áldo mást.” a melyen 175 polgár jelent meg.

A függetlenségi párt hazafias gondolkozására mutatott azon körülmény, hogy a Kossuth áldomásra a Szoboszlón élő összes 48-adi honvéd harczosok meghívást nyertek. 47 agg honvéd jelent meg a vacsorán Barcsa Sándor földbírtokos alhadnagy vezetése alatt.

A banketten az ünnepi beszédet kezében egy Kossuth kupával, Kovács Gyula orsz. képviselő tartotta. Poharát a Kossuth testvérekre ültette. A tetszéssel és sűrű eljenzéssel fogadott beszéd után a szoboszlóiak mély tudományu lelkeséze, dr. Baltazár Dezső mondott egy rendkívül tetszéssel fogadott díkeziót.

A Kossuth ünnepek miatt bujkáló kormányt ostorozta. A nagyarányu, hatalmas beszédnek minden mondatát zajos tapssal és zúgó eljenzéssel fogadta a közönség. Kovács Gyula orsz. képv. a 48-iki agg honvédekre, mint a dicső, nagy idők élő bástyáira mondott nagyhatásu szép beszédet, majd dr. Baltazár Dezső lelkes szólott hozzájuk. Szemökben könnyel, szívökben lelkesültséggel fogadták az elaggult hősök a megemlékezést. Barcsa Sándor alhadnagy válaszolt az üdvözlő beszédekre az ősz harczosok nevében megható szavakkal. S azután a dalias idők harczosai kalaplevéve, helyeikről felemelkedve énekelték:

„Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni!”

A napbarnított arcokra egy fény sugar szállott a lelkesedés, a hazaszeretet sugara es könnyek gyűltek a lelkesedéstől fénylő szemekbe, a szabadságharczra és Kossuth Lajos nagy alakjára való emlékezés nemes könnyei. Ádám János pártelnök, Olah Miklós körelnök, dr. Grósz Adolf ügyvéd, majd ismét Kovács Gyula és dr. Baltazár Dezső mondtak hazafias díkeziókat s az összejövetel a lelelkesebb hangulatban véget ért.

Vasárnap reggel ünneplő hangulatban volt az egész Szoboszló. A házakon, középületeken, ref. templomon zászlók hirdették a nagy napot, Reggel 6 órákor megszólaltak a harangok és fél óráig zúgtak. Nyolcz órákor mindenki ünneplő ruhába öltözve sietett a reformátusok ősrégi templomába. A városi tisztikart és képviselőtestületet Fekete Sándor polgármester diszmagyarba öltözve vezette az istentiszteletre. Diszmagyarban jelentek meg még Kovács Gyula orsz. gyűl. képviselő, Foghtüy János földbírtokos. Háromezernél jóval felül voltak a megjelentek, úgy hogy egy talpalatnyi hely

sem volt, mit elfoglalni lehetett volna. Jelen volt ott Szoboszló város közönségének színe-java. Dr. Baltazár Dezső lelkes tartott itt hatalmas egyházi szónoklatot. Egy gyönyörű óda, egy remek rapsódia volt ez a szónoklat. Szem nem maradt szárazon, szív megindulás nélkül, mikor Kossuth nagy alakját, szenvedéseit, bujdosását, hontalan-ságát vázolta lelkesedésre, lángra lobbanító szavakkal dr. Baltazár.

Délelőtt 10 órákor 7—8 ezer főnyi közönség gyűlt egybe a városház udvarán es környékén, hogy Kossuth Lajos emlékének áldozzon. Valamennyi testület, egyesület, hivatal, hatóság, kör stb. megjelent ott. Az egyesített dalárdák hazafias szép éneke után Fekete Sándor polgármester a nép-ünnepelet megnyitotta. Fehér Gábor árvaszéki ülnök csengő, szép hangon igen remek emlékbeszédet mondott Kossuth Lajosról. A közönség eljenzéssel jutalmazta. Papp Zoltán dr. képviselő Kossuth himnuszát énekelték ezután Tóth Lajos karnagy vezetése alatt a dalárdák kitűnő precízitással. A közönség zajosan megtapsolta a hatóság darabot. Szabó Antal vallástanáer Szaboleska Mihálynak „Hazaszeretet” című költeményét szavalta meg-megújuló zúgó tetszésnyilvánítások mellett. A lelkes közönség végül zajosan megtapsolta a hatalmas hangu, kitűnő szavalót. Fekete Sándor polgármester zárószavai s a dalárda éneke után a szép ünnepély véget ért.

11 órákor kezdődött a városi képviselőtestület díszközgyűlése, melyen nagyszámú érdeklődő közönség s valamennyi városi képviselő megjelent. Fekete Sándor polgármester tartalmas és hatóságos megnyitó beszéde után Kovács Gyula orsz. képviselő mondott Kossuth Lajosról emlékbeszédet, melyet a közönség tetszéssel fogadott. Fekete Sándor polgármester lelkes, igen talpraesett és igen hatóságos beszéddel bezárta a díszközgyűlést.

Délután 1 órákor 200 terítékes nagy ebéd volt a város erdejében. Itt az első felköszöntőt Fekete Sándor polgármester mondotta. Beszéltek még rajta kívül Kovács Gyula, Fehér Gábor, Hetey Ignác, Ádám János, Pénztáros István stb.

Kossuth Ferencz pártvezérhez a nagy nap alkalmából üdvözlő sürgönyt küldött a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt. Hogy Hajduszoboszlón ily fényesen sikerült a Kossuth ünnepély, az első sorban a városi hatóság lelkes pártfogásának köszönhető, másod sorban pedig a közönség hazafias magatartásának. **Sarló.**

Leveshus nyomtatéknélkül.

(Megbirságotl mészáros.)

Van-e gazdasszony széles e világon a kinek panaszra ne volna a nyomtatékok ellen? És van-e mészáros, a kinek legrosszabb tulajdonsága nem az volna, hogy több csontot ad a hushoz, mint — húst? Ennélfogva bizonyára sok embert fog megörvendeztetni Aradváros tanácsának egy határozata, melylyel megbüntet ma egy aradi mészáros, a ki egy kiló husra 15 dekagramm csontot adott nyomtatéknélkül. Megbüntették volna ugyan akkor is, ha öt gram csontot adott volna, mert van Arad városnak egy szabályrendelete, a mely határozottan meghagyja mészárosoknak és hentéseknek, hogy a hushoz nyomtatékok adni nem szabad, s a csontok, koloncok s más ilyen elnevezésű ugynevezett nyomtatékok külön ár mellett árusítandók. S miután a szóban for-

gó mészáros egy vevőjének, a ki tőle húst vásárolt, csontnyomtatékokot adott, a kapitányi hivatal megbüntette 5 kor. pénzbüntetéssel.

A dolog úgy került a kapitányi hivatal elé, hogy Kellner aradi törvényhatóság állatorvos feljelentést tett egy templom utcai mészáros ellen, a miért ez a nála vásárolt hushoz és pedig egy kilóhoz 15 dekagramm nyomtatékokot adott.

Bár ez Aradon és másutt is olyan általános szokás, hogy nyomtatékok nélkül húst sohasem adnak, a kapitányi hivatalnak mégis meg kellett büntetnie a mészáros, mert a hentes és mészáros iparról szóló szabályrendeletben világosan ki van fejezve, hogy annak a vevőnek, a ki húst kér, nyomtatékok adni nem szabad, mert ezek külön ár mellett, külön árusítandók el.

A megbüntetett mészáros megfélebbezte a kapitányi hivatal ítéletét a tanácsoshoz s az mai ülésén a büntetést jóváhagyta a fent említett szabályrendelet alapján.

Hát vajon Debreczenben van-e ilyen szabályrendelet?

Szegeden szintén van ilyen szabályrendelet.

Szeged város hatósága ez évben új piaci szabályrendeletet készített, a melynek 11. §-ában szintén benne foglaltatik, hogy mészárosoknak, henteseknek, sem a piacon, sem pedig mészárszékekben ugynevezett nyomtatékokot, csontot, zsiger részeket a hussal együtt egy árban kimérni nem szabad.

Ezt az új piaci szabályrendeletet a közgyűlés június havi ülésében elfogadta, a mire azt a hatóság jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez. Ha az új piaci szabályrendelet a belügyminisztertől visszaérkezik, az nyomban életbelép.

Természetesen ez az új intézkedés megfogja drágítani a hús árát. A csontot, tüdőt, májat és egyéb zsigerrészt a piaci szabályrendelet életbeléptetése után külön fogják csekély díj mellett árusítani. A hushoz azonban nyomtatékokot adni egyik mészárosnak sem lesz szabad. Ha valaki húst kér, tiszta húst kell kimérnie, kivéve azt az esetet, mikor a csont a husban benne van, de nyomtatékok hozzá adni a csontot s más efelét nem szabad másutt, de hát vajon a mi piaci szabályrendeletünk gondoskodik-e erről?

Egyről-másról.

(Meghalt Mátyás király, oda az igazság.)

Most, hogy Kolozsvárt a koronás király képviselőjének jelenlétében hull le a lepel az igazságos szoborról, eszünkbe jut, hogy Mátyás királyunk tulajdonképp egyik legnagyobb genije volt a magyar közigazgatásnak. Vagy mit is jelentene mást a közmondás: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság!” A „sötét középkorban” értette módját annak, hogy igazságát megjelje a leghívtányabb, a legutolsó is. Baj nem volt, jogsérelem nem esett, amit az igazságos ki nem javított volna. Az erőszakoskodó bíráknak letörte a szarvát és haj, négy századdal ezelőtt még nem tartott ott hazánk, ahol ma, mikor a tirannizáló jegyző ur megbünteti az oláh asszonyt, ki ruháját a saját kerítésére meri teregetni. A közigazgatás pedig csodákat művelt. A haza mindenkivel érintkezett, a haza mindenkire jó volt, jó és gyengéd, hatalmas és védő. És a nemzet

Tolnai Dániel czipő áruházában **DEBRECZEN**
főter 49 szám, a főpostával szemben
óriási választékban megérkeztek az **női, férfi és gyermekczipők,**
őszi és téli idényre mindentéle
Legjobb minőségű áruk! **oooooooooooo** Leszállított olcsó árak! 6-1

is az volt akkor: egységes, hatalmas, buszke.

A Mátyás magyarjai élükön Kinizsi Pállal, a hirhedt kulturbestiával, megvívta a kenyérmezei ütközetet, dicsőséget hoztak a magyar névre Sabác alatt és nyögte Mátyás bus hadat Bécsnek buszke vára. Pedig az ország: virágzó, békés, holdog. „Mehalt Mátyás király, oda az igazság!” Igaza van a közmondásnak, biz oda! Mátyás óta nem élt magyar, akinek te h e t s é g e s h a t a l m a lett volna a jó közigazgatásra. Akik utána következtek, a Dobzse László udvaroncjai, közigazgattak hát ők is, de a saját tarsolyok számára.

A török hódoltság után is közigazgatott minálunk az osztrák. Caraffa, Második József hivatalnokai és Bach Sándor. Kegyetlen vérontó adminisztrátorok voltak ezek, akik a Gzamtmonarchia idejéért vérpadra hurczolták volna ezt az országot. De a szomorú idők is elmúltanak és jött nemzeti alkotmányosságunk kora. Ki közigazgatott hatvanhét óta?

Egy országos hatalmu klikk, egy hatvanhárom vármegyére kiterjedt érdekszövetség Hont, Torontál, Máramaros, Hajdu e korszakkal elválaszthatatlanul forrtanakegybe. És mi még csodálkozunk, ha nő az elégedetlenség száma, a nép bizalmatlan az „urakhoz,” új hazát keres, vagy odadobja ma át a nemzetiségi izgatók karjaiba. A törvény nem a védő, de a sanjargató intézmény, az állam nem a haza, de az adókövetelő hatalom ma. Ugy látszik, mégis hajnalodik. Pirkad, dereng. Bár felkelne a dicső nap egészen és csak történelmi emlékké zsugorodnék, hogy:

„Mehalt Mátyás király, oda az igazság!”

(A tengerszem.)

Féltjük a hazát, a hazának egy darabját. Odaveszik egy marék magyar föld, ami egyikünké sem, de hiába, mégis m a g y a r föld! Milliók csüngnek rajta valóban meghatározó érdeklődéssel és részvétéssel. Mi azonban, akik látjuk, mennyien féltik azt a kis kopár földet, felsóhajunk, bár átragadna a szeretet a többi magyar földre, Nagy-Magyarország minden egyes darabjára és nehogy még milliók szeme a Kárpátok alján csüng, addig idegen és ügyes kezek elesenjenek más, zsiros, fekete magyar földet. Bár így driznének minden földünket, mint azt a kopár Kárpátokban, bár úgy kardoskodnánk minden lépés magyar földért. Hej, ha úgy volna, szünetelne a dob, megéhezne a végrehajtó és kitakarodnék az országból a kivándorlási ügynök mind egy szál. Hej! magyarom, mikor lesz ez majd így, mikor lesz?

(L. K. L.)

Kisértetek a kastélyban.

(Még egy spiritiszta tréfa.)

Kolozsvárról írják a M. Nemzetnek:

Egy erdélyi ur és családja kiváló szeretettel olvasgatják a spiritiszta műveket és akárhányszor reudeztek már hipnótikus és spiritiszta széanszokat. Az utóbbiak mindenkor szelid mulatságok valának, melyek rendszerint vidám tréfával végződtek. Legutóbb a kastélynak vendége volt K. Sándor is, aki a megyének egyik legelső sportférfia, kitűnő lövő, vivő, briliáns lovas, azontul vakmerő és bátor, hatalmas szép szál ember, jókedvű és minden vidámságra alkalmas. A vacsora

folymán persze a spiritizmusról is volt szó és K. Sándor szidta azokat a bolondokat, a kik hisznek szellem idézésben, kísértetekben stb. stb.

Pedig Sanyi — mondta a ház ura nevetve, — beszélhetsz a mit akarsz, itt az én kastélyomban is járnak kísértetek, csak mennél egyszer éjfélután a családi kriptába.

K. Sándor szintén nevetett, biztosra vette, hogy házigazdája tréfát üz vele.

— No csak nevéss, folytatta a gróf, de hiszen te bátor, erős legény vagy, eredj le és győzd meg róla.

K. Sándor hajlandó is lett volna azonnal lemenni a sirboltba, de tervének kivételét tekintettel arra, hogy akkor már éjfél elmult, másnapra halasztotta.

— Majd kiverem a kísérteteidet a házadból, — mondotta kaczagva — de aztán kárát ne vallja közületek senki.

És másnap éjfél előtt K. Sándor a társaság tagja élénk tetszésétől kísérve és magához véve revolverét, mely ott feküdt a vendég részére kijelölt szoba éjjeli asztalkáján, lement a sirboltba. Nyugodtan nézett a sötétségbe, a mikor látja, hogy a sirbolt legvégéről egy magas, szürke lepelbe burkolt szikár alak közeledik felé, lassan és kísértetiesen, egyik kezét fenyegetően tartva felé. Néhány perc és már közelébe érkezett és néhány lépésnyire megállott előtte. K. Sándor csak egy pillanatra hökkent meg, aztán hidegvérrel mondta:

— Tisztelt kísértet aljon odább, mert bizony mondom rosszul jár.

A kísértet meg sem mozdul és csak áll továbbra is mereven előtte.

— Rosszul végződik majd ez a tréfa, szólalt meg ismét K., mert Istenemre mondom, ha el nem kotródsz innen, beléd lövök bárki is vagy.

A kísértet ismét mozdulatlanul maradt.

K. Sándor a zsebébe nyul, előveszi hatalmas revolverét és megszólal:

— Utoljára kérem, elmegy-e innét, vagy nem. Ha nem, hat csakugyan a más világra leszel mindjárt!

Semmi válasz! K. Sándor megunja a dolgot, fölemeli a revolverét és belélt az előtte álló alakba. A dőrejt megdöbbenően visszahangozza a szeles sirbolt. Am a kísértet áll továbbra is mozdulatlanul, jobbát állandóan fenyegetően tartva támadója felé. K. Sándor kissé meg van döbbenve. Felemeli még egyszer revolverét és másodszor is rálő a kísértetre. Ez most egy lépést tesz hátra, leereszti a jobb kezét, aztán áll ismét meg nem rendíthető nyugalommal. K. Sándortel-hagyja a békétürés, és megszallja kissé a felelem. Elsüti a revolverét még egyszer és miután ez is hiába történt, szinte eszevesztetten akarja rávetni magát a kísértetre, de mikor egészen közel ért hozzá, emez fel-emeli ismét a jobbát és három revolver golyót vet rája. K. Sándor ekkor hirtelen megáll, lábai alatt moginog a föld és halott-halványan összeesik.

A társaság, amely az egész dolgot, lélekzetét visszafogva, buvhelyről szemlélte, most ijedten ugrik elő és lekapja magáról a szürke leplet a kísértet is, a ki nem más, mint a házitánító, ugyanaz a ki közvetlenül azelőtt, hogy a sirboltba ment kísértetnek, nagy ügyesen kiszedte a golyókat K. Sándor revolveréből.

De az a szegény fiu a kiállott izgalomtól, nem tud magához térni és most már csaknem három hete, hogy súlyos ideglázból fekszik tréfás házigazdája kastélyában.

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Pont három óraker fejlődünk támadási harcászlopokba. Minket balra parancsoltak és a tekervényes uton gyorslépésben kellett felvonulnunk. A Ligny felőli ezen részen nagy téglapületek voltak és éppen azon utat uralta, melyen minékünk kellett felvonulni. A vetések fölött messze ellátunk. A másik oszlop a középről később indult el, mert kevesebb utat kellett megtennie és inkább jobbra tartott. Ugy volt meghatározva, hogy a falubejáratnál találkozzunk. Azt már nem tudom, hogy a harmadik hadoszlop mikor indult el, velök később találkoztunk.

Egy bizonyos pontig minden rendesen ment. Addig, hol az ut egy kisebb magaslatra kapaszkodott fel, honnét azután a faluba kanyarodik az ut. Midőn mi ezen kalászoktól takart két kis halom közé értünk és megpillantottuk a falu elsőházeit, iszonyu golyózápor borította el a hadoszlopunk életét. A nagy téglapületek minden lövéséből, ablakából, padlás lyukából, a sövények megől, a kertekből, a torlaszoktól összehányt kövek mellől ropogott a puska és okáta a golyót felénk. De még ez mind nem volt elég. Balról, a vaskos toronyszerű ház mögötti halmon, a szemlalom mellett meg tizenöt nehézágyú bődült meg. Ezen mennydörgő bögés, bűgás és morajlás elnyomta a kézi fegyverek ropogását. A kik már a szerencsétlenek rakásra hulltak, puskaporfüst nyelte el őket. Ugyanegyidejűleg a másik hadoszlop támadásának a zaja is fülünkbe csapódott. Más ágyúk is megdördültek, de azt nem tudtuk eldönteni, melyik a mi tüzéségünk, melyik a poroszág ágyúzása.

Szerencsére a mi zászlóaljunk még nem bujt ki e dombok megől. Az ágyugolyók, a puskagolyók fejünk fölött röpültek el, egyik sem tett kárt bennünk. Az ujonczok le-lecsapták a fejüket: midőn a golyó süvített felettünk. Buche Jancsinak is felmeredt a szeme. Az öregek pedig daczosan szoritották össze a fogukat.

Az oszlop megállott. Taián jobb is volna vissza fordulni, bizonyosan sokan gondolkodtak így, de csak pillanatig tartott ez az érzés. Másik pillantásban már midőn gyöngült a fegyveropogás, a tiszték emelt karddal vezényelték:

— Előre!

És a harc oszlop gyorslépésben koczogott előre. Azon az uton nyomoltunk előre, mely a gerádia, élősvény és a kőfal mentében húzódtott, honnét a rejtőzködő poroszok szakadatlanul lövöldöztek reánk. Jaj volt azoknak, a kiket ott nyomntunk! Mint a kölykes farkas, úgy védték magukat, de a fegyvertusával, szurony szúrással mihamar levertük őket. Egy nagyobb csapat szürkülőszakállas veterán hátrálva húzódtott előlünk. Nem futottak ezek, de lépésben haladtak, vissza vissza fordulván, midőn még utoljára ránk löttek és aztán a házakba bujkáltak be, bezárván előlünk az ajtót. Mi pedig nyomon követtük őket. Most már nem ösmertünk sem kegyelmet, sem irgalmat, de még a magunk életével sem törődünk. Végre rendetlenül, szétszórtan nyomultunk be a falu elsőházi közé, az ablakokról, az utcáksarkáról, mindenhonnét egyre lövöldöztek reánk. (Folyt köv.)

A mi új, az meglepő,

és minden létező divatszövetek, meglepő olcsó árak mellett szereshetők be. Vásznakból 15 frt vasárlásnál, ha részletekben történik is,

a mi meglepő, az kellemesen hat a vevő közönségre.

ujonnan berendezett áruházában

Asztalos József

idényszerű ujdonságok, selymek, bársonyok gyári raktár, Delén 38, flanel 15 kr. Minden

Debreczen, Kossuth utca 4.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szerdett minden szó 4 fillér.

Rendkívüli olesó áron

kaphatók a legújabb nőruha kelmek, selymek, barsnyók és mosó velozek. **Boros Testvérek** nődivat áruházában Debreczen, Kossuth-u. 6.

SZENDRÓ SÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányú zongoráit, hegedűt és pianinóit. Javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl Szt.-Anna-u. 3.

Tisztelettel értesitem

a n. é. közönséget, hogy Piacz-u. 38 sz. a. fennálló férfi szabó és ruhatisztító műhelyemet Batthányi u. 15 sz. a. lakásomra helyeztem át. A midőn ezt a t. közönség szíves tudomására hozni szerencsém van, megköszönöm az eddig szíves pártfogást amelyben részesíteni a jövőben is méltóztassék. Tisztelettel **Hubay György** férfiszabó és ruha tisztító Batthányi u. 15.

Ermelléki asztali bor

— H. K. Szentimrei, 1901 évi termés — hordószámra eladó Arany János-u. 3 sz.

Körösfői butorok :

faragott, virágos asztalok, székek, számlólynk, tányérok, táts lócza és fogas az Erdélyi Kárpát Egyesület bizományában **olcsón** eladók a Simonffy-utcza 2 sz. bérházban a huszarnokkal szemben. Értekezhetni a városi közlevéltárban.

Eötvös utca 27 sz. sarokház olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Kölcson segélyző Egylet Kossuth-u, 11.

Tanulónak felvétetik

jó házból való fiúgyermek Keiner és Schwarz üzletében csapó utca.

Vadászok ! Kinek tévedt el a vizslája ?! Mondja, hol keresse a kiadóhivatal.

Vadász önkéntesi

egyenruha eladó Péterfia 5 sz. Értekezhetni d. u. 2 4.

Hegedüs Emil tüzifa

kereskedő szíves tudomására hozza a közönségnek és vevőinek, hogy lakását Arany J. utca 16-ról Miklós-u. 7 sz. a. tette át. hol mint eddig is, legjobb minőségű tüzifa kapható vágva és öl valamint koci számra.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedrő” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szo boszlón

Eladó egy jó karban levő 8 oktávás zongora igen jutányos árért. Értekezhetni a Vilmos laktanyában az altiszti lakásban.

Passatutti csemege szőlő és must eladás.

Kitünő felagatni való passatutti szőlő kosarankénti vételnél kilogrammonként 22 krjával. must 70 literenkénti vételnél 16 krjával kapható

„Erzsébet” szőlőtelep

elárúsító helyiségében Debreczen, főpiacz 2-ik szám alatt.

A legszebb

és legjobb minőségű szalon, ebédlő, hálószoba

ágy és faliszőnyegek, csipke, szövet és plüs

f ü g g ö n y ö k, ágy és asztalterítők,

Plüs, uti és flanel takarók, selyem és kásmir paplanok,

afrik és lószőr madráczok, linoleum és bőrvászon

a legnagyobb választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

5. u. szőnyegházában Kossuth utca 11. Zádor-ház.

Prágai sonka csemege szőlő

friss Sardiniák, orosz halak, halkülönlegességek

állandóan kaphatók

Geréby Fülöp Utódai czégnél

Debreczenben. 6-1

Hirdetmény.

Vb. **Weinberg és Kovács** debreczeni bej. nagykereskedő czég csődtömegéhez leltározott 48333 korona 32 fl. értékű kintlevő követelések a csődválasztmány határozata folytán önkéntes árverésen **1902 szept. 29-én d. u. 3 órakor** a kir. törvényszék árverési termében eladatnak.

A követelések szükség esetén leltári értékükön alul is eladatnak azok fennállása, valódisága és behajthatósága tekintetében a választmány és csődtömeg semmiféle szavatosságot nem vállal.

A követelések jegyzéke alulirt tömegmondnok irodájában (Piacz-u. 69.) az árverés előtt is megtekinthető.

Debreczen, 1902 szept. 20-án.

A csődválasztmány megbízásából

Dr. Hollaender Dezsó s. k. Dr. Popper Mór s. k. vál. jegyző. csődtömegmondnok.

Jersan-Calcaop

Vastartalmu, tápláló erősítő és vérképző, kellemes ízű, könnyen emészthető. Kérdezősködjünk orvosainknál.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Hajdumegyére **Muraközy László** gyógyszerésznél.

MIHALOVITS ISTVÁN gyógyszerára a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

MOLLITERGIN

Arcc s kézbőr finomító s szépítő szer.

A „Mollitergin” teljesen ártalmatlan alkatrészekből álló [tehát sem higanyt, sem ólmot, sem egyéb fémeket nem tartalmazó] oly bőrfinomító s szépítő szer, mely nem seáros s míg ártalmatlanságra nézve teljesen megegyezik a krémé celeste, vaselin, glicerinrel, addig hatás tekintetében jóval felülmúlja azokat.

Hatása rögtön! Az arcc s kézbőrt puhává, fehérré s üdévé teszi. Bármikor, tehát nappal is használható. Nem rontja az arccbőrt, mint a fémeket tartalmazó arcckenőcsök. Elmulasztja a szeplőt, májfoltot, pörösenést, pattanást, mitesszereket s a könnyebb bőrbajokat. Kisimítja a ránczokkal teli arccot.

Használati utasítás. Az arccot s kezeket bármint szappannal [legjobb a mandola vagy kissé szagosított házi szappan] langyos vízben megmossuk, puha törülkövel szárazra töröljük s ekkor jól bekenjük Molliterginnel. A kenést mindaddig folytatjuk, míg a bőr a folyadékot be nem issza. Nappali használatkor a bekenett arccot s kezeket tiszta rizsporba mártott ruhával töröljük meg.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Készítő hely s főraktár **Mihalovits I.** gyógyszerára a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.